

УДК 338(378)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.17.20>**Ніколюк О.В.**

докторка економічних наук, професорка, завідувачка
кафедрою публічного управління та адміністрування,
Одеський національний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1665-0361>

Родіна О.В.

докторка філософії з менеджменту,
доцентка кафедри менеджменту і права,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3215-9521>

Концева В.С.

здобувачка вищої освіти за другим (магістерським) рівнем,
Одеський національний технологічний університет

Nikoliuk Olena

Odesa National University of Technology

Rodina Olga

Dnipro State Agrarian and Economic University

Kontseva Vladyslava

Odesa National University of Technology

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF LAW ENFORCEMENT BODIES SPECIALISTS

У статті виокремлено перелік галузей і спеціальностей за якими здійснюється підготовка майбутніх працівників правоохоронних органів. Розглянуто етапи підготовки майбутніх працівників правоохоронних органів. Узагальнено складові досягнення компетентностей та програмних результатів навчання при підготовці майбутніх працівників правоохоронних органів. Узагальнено та надано характеристику інноваційних освітніх технологій у підготовці працівників правоохоронних органів, які дозволяють якісно досягти програмних результатів навчання, зокрема: Virtual reality and Augmented reality, Електронне навчання (e-learning), Інтерактивні додатки і програми, Системи штучного інтелекту, Симуляційні ігри, Онлайн колоборація, Аналітика даних, Системи відеоспостереження і розпізнавання облич, Системи автоматизації та робототехніки.

Ключові слова: компетентності, результати навчання, управління, освітній процес, інноваційні технології.

First, the corona virus pandemic (COVID-19), and then the military aggression against Ukraine completely changed and overturned the views on the organization of the educational process in educational institutions, including higher education. High-quality achievement of competencies and program learning outcomes has become a certain challenge for higher education institutions. The preparation and training process of future personnel of law enforcement agencies was not an exception. Achieving competencies and program learning outcomes became a difficult task that required a review of approaches to their achievement. That is why it is necessary to generalize and define the conditions for the introduction of innovative learning technologies into educational activities in the training of law enforcement officers. That is why it is necessary to generalize and define the conditions for the introduction of innovative learning technologies into educational activities in the training of law enforcement officers. The previous-

ly mentioned factors dealt a big blow to the system of higher education in Ukraine and forced to rapidly move to distance learning, implement electronic assessment, use various platforms and quickly implement the digitalization process in the educational process. These and other processes could not help but affect the quality of training of specialists in various fields, including law enforcement. The work examines the stages of training future law enforcement officers. Competence achievements and program learning outcomes in the preparation of future law enforcement officers are summarized. And also the articles are summarized and provided a description of innovative educational technologies in the training of law enforcement officers, which allow high-quality achievement of program learning outcomes, in particular: Virtual reality and Augmented reality, Electronic learning (e-learning), Interactive applications and programs, Artificial intelligence systems, Simulation games, Online collaboration, Data analytics, Video surveillance and face recognition systems, Automation systems and robotics.

Key words: *competencies, learning outcomes, management, educational process, innovative technologies.*

Постановка проблеми. Спочатку пандемія коронавірусу (COVID-19), а згодом військова агресія проти України повністю змінили та перевернули погляди на організацію освітнього процесу у закладах освіти, у тому числі і вищої. Якісне досягнення компетентностей і програмних результатів навчання стало певним викликом для закладів вищої освіти. Підготовка та процес навчання майбутнього кадрового складу працівників правоохоронних органів не стало виключенням. Також це пов'язано з постійним реформуванням правоохоронної системи України, тому що саме вона забезпечує встановлення демократизації суспільства та верховенство права. Досягнення компетентностей і програмних результатів навчання стало складним завданням, що потребувало перегляду підходів до їх досягнення. Саме тому є необхідним узагальнення та визначення умов впровадження в освітню діяльність інноваційних технологій навчання при підготовці працівників правоохоронних органів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання освітньої підготовки працівників правоохоронних органів досліджували у своїх роботах такі науковці, як: Бондаренко О., Загуменна Ю., Кочура О., Петрова О., Пасько О., Цільмак О., Циркуленко С. Якщо говорити про впровадження інноваційних технологій у підготовку фахівців правоохоронних органів, то дане питання висвітлювалося в роботах: Безпалова О., Бурбело Б., Доценко В., Харченко С. Але, не дивлячись на досить велику кількість досліджень у даному напрямку питання досягнення програмних результатів навчання самі із використанням інноваційних технологій залишається актуальним.

Формулювання цілей статті. Метою статті є узагальнення інноваційних освітніх технологій у процесі навчання кадрового складу працівників правоохоронних органів як один із якісних показників досягнення програмних результатів навчання.

Виклад основного матеріалу. Якщо говорити про зміст поняття «правоохоронні органи», то у науковій літературі визначення даного поняття є досить різноплановим. Але узагальнюючи можна говорити, що «правоохоронні органи – це організації і структури, які відповідають за забезпечення законності, правопорядку і безпеки громадян в певній країні або території» [2].

Загальні функції, які покладено на виконання правоохоронних органів: забезпечення правопорядку, виконання законів та нормативів, боротьба із злочинністю, забезпечення безпеки громадян, співпраця з іншими органами, патрулювання та виконання інших обов'язків, навчання, підготовка та підвищення кваліфікації.

Загальна система підготовки майбутніх працівників правоохоронних органів проводиться у три етапи:

1. Довузівська підготовка, що включає правоосвітню, правовиховну, профорієнтаційну підготовки;
2. Вузівська підготовка, що включає конкурсний відбір до навчального закладу та навчання у закладі вищої освіти;

3. Післявузівська підготовка, що включає самонавчання та підвищення кваліфікації у процесі роботи у правоохоронних органах [4].

Вузівська підготовка кадрового складу правоохоронних органів, що отримує вищу освіту за першим (бакалаврським) або другим магістерським рівнями відбувається за такими спеціальностями [1]:

- галузь 08 «Право» ⇒ спеціальності 081 «Право», 082 «Міжнародне право»;
- галузь 26 «Дивільна безпека» ⇒ 262 «Правоохоронна діяльність»;
- галузь 28 «Публічне управління та адміністрування» ⇒ 281 «Публічне управління та адміністрування».

Перелік загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання для цих спеціальностей передбачено Стандартами вищої освіти окремо за першим (бакалаврським) або другим магістерським рівнями вищої освіти. Так якісне досягнення саме передбачених програмних результатів навчання на протязі нормативного терміну підготовки майбутніх фахівців дасть можливість у майбутньому здобувачам освіти стати фахівцями обраної спеціальності.

За даними Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за остання чотири роки спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність» акредитували заклади вищої освіти Київської, Дніпропетровської, Львівської, Одеської, Житомирської, Чернігівської, Хмельницької, Тернопільської та Харківської областей.

Карантинні обмеження та повномасштабне вторгнення завдали великого удару по системі вищої освіти в Україні та змусили стрімкими темпами переходити до дистанційного навчання, впроваджувати електронне оцінювання, застосувати різноманітні платформи та швидко впроваджувати процес діджиталізації в освітній процес. Ці та інші процеси не могли не вплинути саме на якість підготовки фахівців різних галузей, у тому числі і правоохоронної.

Складові якісного досягнення компетентностей та програмних результатів навчання при підготовці майбутніх фахівців правоохоронних органів можна згрупувати наступним чином (рис. 1).

Якщо говорити саме про інноваційні технології у навчанні та підготовці майбутніх працівників правоохоронних органів, то варто звернути увагу на комплексний підхід. Такий підхід дозволить окреслити напрямки використання таких технологій як у освітньому процесі при підготовці фахівців правоохоронних органів, науковій діяльності у юридичній сфері та правовій підготовці населення в цілому [3].

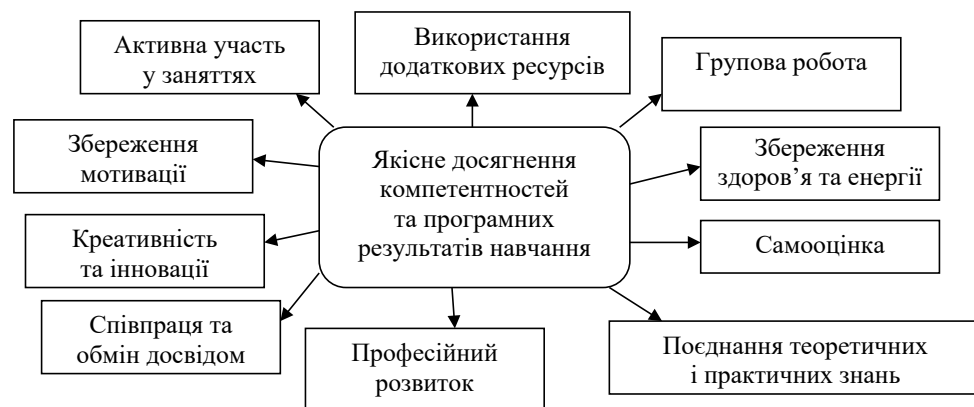

Рис. 1. Складові досягнення компетентностей та програмних результатів навчання при підготовці майбутніх працівників правоохоронних органів

Джерело: запропоновано авторами

Поняття «інноваційних технологій в навчання» – порівнюють із постійним прагненням до переоцінки цінностей, збереженням тих з них, які матимуть безпосереднє значення, а також перегляд та відкидання тих, що вже застаріли [6].

Перелік більш традиційні форми і методи досягнення програмних результатів для спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», які використовують заклади вищої освіти, можна узагальнити наступним чином: пояснення, розповіді, бесіди, спостереження, ілюстрація, демонстрація, дискусії, дослідження, вирішення кейсів, консультації, проведення ділових ігор, метод проблемного обговорення, методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю і самоконтролю, інтерактивні методи, які сприяють досягненню результатів.

Зміни соціальної, економічної і політичної ситуації в країні, впровадження воєнного стану стали одними із факторів впровадження дистанційних технологій навчання, підготовки та перепідготовки кадрів у правоохоронних органах.

У 2022 році виділено 10 найбільш розповсюджених додатків, що стануть у нагоді при проведенні онлайн навчання, зокрема:

1. Додатки для проведення відео конференцій – Zoom, Microsoft Teams, Skype, Google Hangout, GoogleMeet, Webex
2. Онлайн дошки для дистанційного навчання – Whiteboard, Twiddla, Miro, AWWApp.
3. Додатки для гейміфікації навчання і створення презентацій – Kahoot, Quizlet, На урок, Prezi, Canva.
4. Платформи для поширення завдань – Google Class Room, Moodle, Padlet, ClassDojo [5].

За останні два роки також активно почали застосовуватися інтерактивні додатки та програми, які пришвидшили процеси діджиталізації.

Однією із сучасних інноваційних складових освітнього процесу також можна вважати електронне навчання (e-learning). Попит саме на e-learning навчання постійно зростає, заклади вищої освіти також постійно розробляють нові дистанційні курси тим самим задовольняючи потреби здобувачів вищої освіти.

Отже, узагальнюючи вище представлену інформацію можна виокремити наступні інноваційні освітні технології, які у процесі навчання майбутніх фахівців правоохоронних органів дозволять як найкраще досягти програмних результатів навчання (табл. 1).

Характеристика вище представлених інноваційні технології у процесі навчання спеціалістів правоохоронних органів:

1. Virtual reality and Augmented reality – дають можливість створювати іммерсивні середовища для тренування сценаріїв та ситуацій, з якими правоохоронці можуть зіткнутися в реальному житті. Це може включати тренування на поліграфі, симуляцію дорожнього руху, розслідування злочинів і багато іншого.

2. Електронне навчання (e-Learning) – спеціалізовані платформи для e-Learning можуть забезпечити доступ до навчальних матеріалів, тести, відео-лекції та взаємодію з інструкторами, навіть якщо працівники знаходяться на різних територіях.

3. Інтерактивні додатки та програми – мобільні додатки і програми для спеціалізованого навчання дозволяють правоохоронцям вивчати закони, процедури та протоколи у зручний для них спосіб.

4. Системи штучного інтелекту – полягає у використанні для аналізу великих обсягів даних, виявлення злочинів, визначення злочинців та для прогнозування злочинності.

5. Симуляційні ігри – використання комп'ютерних ігор з правовими сценаріями дозволяє тренувати прийняття рішень у реальних ситуаціях.

6. Онлайн-колаборація – застосування інструментів для онлайн-співпраці дозволяє правоохоронцям обмінюватися досвідом та знаннями з колегами з усього світу.

7. Аналітика даних – використання інструментів аналізу даних може допомогти правоохоронцям розуміти тенденції злочинності та виявляти злочинців.

Таблиця 1

Інноваційні технології у процесі навчання спеціалістів правоохоронних органів

Довузівська підготовка	Вузівська підготовка	Післявузівська підготовка
Virtual reality and Augmented reality	Virtual reality and Augmented reality	Virtual reality and Augmented reality
Інтерактивні додатки і програми	Електронне навчання (e-learning)	Електронне навчання (e-learning)
	Інтерактивні додатки і програми	Інтерактивні додатки і програми
	Системи штучного інтелекту	Системи штучного інтелекту
	Симуляційні ігри	Симуляційні ігри
	Онлайн колоборація	Онлайн колоборація
	Аналітика даних	Аналітика даних
	Системи відеоспостереження і розпізнавання облич	Системи відеоспостереження і розпізнавання облич
	Системи автоматизації та робототехніки	Системи автоматизації та робототехніки

Джерело: узагальнено авторами

8. Системи відеоспостереження та розпізнавання облич – використовуються для виявлення та відслідковування підозрюваних.

9. Системи автоматизації і робототехніка – полягає у застосуванні дронів, роботів-помічників та інших автоматизованих систем, що можуть допомогти у здійсненні службових обов'язків та безпеці правоохоронців.

У освітньому процесі при підготовці фахівців правоохоронних органів важливим є забезпечення безпеки та конфіденційності даних при використанні інноваційних технологій.

Висновки. Динамічні зміни у системі організації освітнього процесу і навчання здобувачів в українських вищих навчальних закладах пов'язані із пандемією коронавірусу (COVID-19) та проголошенням воєнного стану в Україні. Етап війни в Україні продовжив та ускладнив ряд проблем у системі вищої освіти, зокрема і при підготовці майбутніх фахівців правоохоронних органів. Запропонований узагальнений перелік інноваційних освітніх технологій у підготовці працівників правоохоронних органів на різних етапах (довузівського, вузівського, після вузівського) дозволить здобувачам отримувати більше інформації у процесі як теоретичної, так і практичної підготовки. Також такий перелік інноваційних освітніх технологій дозволить ясно досягти програмних результатів навчання.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Постанова КМУ від 29.04.2015 року № 266 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>

2. Хлистік М.А. Визначення поняття правоохоронного органу у законодавстві України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : юридичні науки*. 2021. Том 32 (71). № 4. С. 49–54.

3. Безпалова О.І. Впровадження вищими навчальними закладами системи МВС України інноваційних методів освітньої діяльності. Підготовка охоронців правопорядку у Харкові (1917–2017 рр. : зб. наук. ст. і тез доп. на наук.-практ. конф. до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку в Харкові (м. Харків, 25 листопада 2017 р.). МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків. 2017. 340 с.

4. Пасько О. Система підготовки майбутніх працівників для національної поліції. *Національний юридичний журнал*. 2016. № 5. URL: <http://jurnaluljuristic.md/index.php/main/article/view/1595>

5. Top додатків, які допоможуть у проведенні онлайн занять: стаття. URL: <https://hromadske.radio/publications/top-dodatki-v-aki-dopomozhut-v-provedenni-zaniat-onlayn>

6. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1 (4). С. 27–33.

References:

1. Pro zatverdzhennia pereliku haluzei znan i spetsialnosti za yakymy zdiisnietsia pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity: Postanova KМУ vid 29.04.2015 roku № 266 (zi zminamy ta dopovneniamy). [On approval of the list of fields of knowledge and specialties for which higher education applicants are trained. Resolution of the CMU of April 29, 2015 No. 266 (as amended)]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>

2. Khlystik M. A. (2021) Vyznachennia poniattia pravookhoronnoho oranu u zakonodavstvi Ukrainy [Definition of the concept of law enforcement plowing in the legislation of Ukraine]. *Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskiyi. Series: legal sciences*, vol. 32 (71), no. 4, pp. 49–54.

3. Bezpalova O. I. (2017) Vprovadzhennia vyshchymy navchalnymy zakladamy systemy MVS Ukrainy innovatsiinykh metodiv osvithoi diialnosti [Implementation of innovative methods of educational activity by higher educational institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Training of law enforcement officers in Kharkiv. Collection of scientific articles and theses of the scientific and practical conference for the 100th anniversary of the training of law enforcement officers in Kharkiv. (Kharkov, November 25, 2017)*. Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, 340 p.

4. Pasko O. (2016) Systema pidhotovky maibutnikh pratsivnykiv dlia natsionalnoi politsii [The system of training future employees for the national police]. *National Law Journal*, no. 5. Available at: <http://jurnaluljuridic.md/index.php/main/article/view/1595>

5. Top applications that will help in conducting online classes: article. Available at: <https://hromadske.radio/publications/top-dodatki-v-aki-dopomozhut-v-provedenni-zaniat-onlayn>

6. Bystrova Yu. V. (2015) Innovatsiini metody navchannia u vyshchii shkoli [Innovative methods of learning in higher education]. *Law and innovative society*, no. 1 (4). pp. 27–33.